

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **J. G.**, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Vinařice**, se sídlem Vinařice 245, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2014, č. j. 45 A 69/2012 - 45,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Rozhodnutím vedoucího oddělení výkonu trestu Věznice Vinařice vydaným 16. 11. 2012 byla zamítnuta stížnost žalobce proti rozhodnutí speciálního pedagoga ze dne 15. 11. 2012, kterým byl žalobci uložen kázeňský trest umístění do uzavřeného oddělení na celkem 14 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení, na základě ustanovení § 46 odst. 1 a odst. 3 písm. f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu“), za jednání, kterého se dopustil dne 14. 11. 2012, spočívající ve vulgárních urážkách dvou spoluvězňů.

Vedoucí oddělení výkonu trestu v rozhodnutí o stížnosti konstatoval, že se žalobce dopustil porušení základních povinností odsouzeného podle § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu tím, že hrubým způsobem porušil zásady slušného jednání vůči odsouzenému M. S., když dne 14. 11. 2012 v 8.30 hod. na chodbě ubytovny O12 před vstupním katrem byl žalobce požádán M. S., aby mu v knihovně zapůjčil nějaké hororové příběhy. Na to žalobce odpověděl: „*Jděte všichni do*

hajsžu.“ Na dotaz odsouzeného S., co to říká, reagoval žalobce dalšími vulgarismy. Následně byl žalobce dotázán také odsouzeným A. B., jak se to vyjadřuje, na což žalobce reagoval vulgárními urážkami odsouzeného B.

Jednání žalobce bylo posouzeno jako kázeňský přestupek. Argument žalobce, že to on byl napaden, se dle vedoucího oddělení zakládá na pravdě, tato skutečnost je však předmětem jiného kázeňského řízení, které je vedeno s odsouzeným A. B. Lze se podle jeho názoru domnívat, že žalobce svým chováním a jednáním, které fyzické inzultaci jeho osoby předcházelo, napadení sám vyprovokoval. Spáchání kázeňského přestupku žalobcem bylo náležitě prokázáno.

II.

Napadený rozsudek krajského soudu

Žalobce napadl posledně uvedené rozhodnutí správní žalobou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne 7. 5. 2014, č. j. 45 A 69/2012 - 45, vyhověl. Podle ust. § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušil rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu ze dne 16. 11. 2012 i rozhodnutí speciálního pedagoga ze dne 15. 11. 2011 a věc vrátil žalovanému (dále jen „stěžovatel“) k dalšímu řízení.

Krajský soud dospěl k závěru, že napadené správní rozhodnutí vzešlo z řízení postiženého závažnými procesními vadami, které zpochybňují jeho zákonnost a správnost.

Krajský soud správním orgánům vytkl, že v dané věci žalobce uplatnil námitku, že správnímu orgánu obsírně vyložil svou obhajobu zakládající se na tom, že je pro své názory jako člověk staršího věku a slabší konstituce šikanován a že obvinění z nadávek směřovaných proti tzv. „králům oddělení“ je smyšlené s cílem jej poškodit. V textu vyjádření k záznamu o kázeňském přestupku a také v stížnosti proti rozhodnutí vydanému v prvním stupni však správní orgán žalobcovu obhajobu vtělil jen do dvou zcela obecných a nekonkrétních vět. Na jednu stranu je dle krajského soudu třeba konstatovat, že jde pouze o tvrzení žalobce a že příslušný text v této podobě byl žalobcem podepsán. Na druhou stranu je žalobcovu tvrzení potvrzováno jak skutečností, že oba dva texty jsou psány pokaždé odlišným rukopisem, který se odlišuje od rukopisu žalobce v podáních doručených soudu, tak tím, že v příslušné části tiskopisu je u textu stížnosti zaznamenáno označení zaměstnance stěžovatele, který zjevně důvody stížnosti na základě výpovědi žalobce sepisoval. V této souvislosti krajský soud poukázal na skutečnost, že mu je známo, že žalobce v případě jiného řízení projednávaného u něj pod sp. zn. 47 A 40/2013 uplatnil důvody stížnosti v samostatném písemném podání, ve kterém podrobně popsal její důvody v podrobnostech, jež se příliš nelišily od textu podané žaloby. Krajský soud dovodil, že i v nyní projednávané věci je text žaloby velmi konkrétní, konzistentní a logicky provázaný a bylo by tudíž velmi překvapivé, kdyby žalobce nebyl schopen se obdobným způsobem vyjádřit i v nyníjším řízení.

V této spojitosti je také dle názoru krajského soudu závažující rychlost projednání kázeňského provinění žalobce a jeho navazující stížnosti, když každý stupeň řízení se odehrál v jediném dni. Byť optikou zásady rychlosti a hospodárnosti správního řízení by takový průběh bylo možné uvítat, v případě rozhodování o oprávněnosti trestního obvinění tento průběh budí dle názoru krajského soudu pochyby, zda byly zodpovědně zjišťovány rovnou měrou rovněž skutečnosti, které žalobci prospívaly, tj. byla značně zpochybněna spravedlivost takto vedeného řízení.

Podle krajského soudu lze snad ještě akceptovat, že rozhodnutí v prvním stupni bude vydáváno s co největším urychlením, pokud základní prokazování okolností prověřovaného skutku vede k přesvědčivému závěru o jeho spáchání. Je však jen stěží přijatelné, aby tam, kde

pokračování

se obviněný z kázeňského přestupku brání proti prvostupňovému rozhodnutí, neměl možnost řádné formulace stížnosti a o této bylo rozhodnuto v jediném dni bez prověření tvrzení v ní obsažených, a to dokonce za situace, ve které orgán rozhodující o stížnosti nevyčká uplynutí celé stížnostní lhůty, v níž může být text stížnosti dále doplněn včetně konkrétních důkazních návrhů prokazujících tvrzenou nevinu žalobce.

Z výše uvedeného dle krajského soudu plyne pravdivost tvrzení žalobce, že mu nebylo umožněno konkrétně formulovat důvody podané stížnosti a obhajoby před orgánem prvního stupně, resp. že důvody zapsané pracovníky stěžovatele do formuláře nezachycují rozsah a hloubku žalobcem v řízení uváděných důvodů obhajoby. Důsledkem uvedeného je i potenciální nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů, neboť s nosnými důvody obhajoby žalobce (které však z tohoto důvodu nejsou zjistitelné) měl stěžovatel povinnost se přesvědčivě vypořádat.

Nad rámec uvedeného krajský soud poznamenal, že procesní vadou bylo i nevyčkání orgánu rozhodujícího o stížnosti na uplynutí celého běhu třídní lhůty pro podání stížnosti, ve které žalobce mohl důvody stížnosti specifikovat nad rámec zaznamenaný pracovníky stěžovatele. V této souvislosti krajský soud zdůraznil, že je pro něj značně překvapivé, že stěžovatel neprovedl dokazování kamerovým záznamem, který umožňuje objektivně potvrdit nebo vyvrátit skutkový děj sporného incidentu, jakož i prověřit řetězec předcházejících okolností tak, jak jej v rámci žaloby vykresluje žalobce. Také v případě, že by kamerový záznam pro nízkou rozlišovací schopnost či z jiných důvodů ve výsledku objasnění věci prospěl jen omezeně, měl by být součástí spisového materiálu tam, kde jsou skutkové závěry zpochybňovány stížností.

Podle krajského soudu svědecké výpovědi vězňů vzhledem k převážně problematické povaze odsouzených osob (způsobující neúčinnost pohružky pouhou správní sankcí pro případ nepravdivé výpovědi) a také vzájemné vztahy ve vězeňské subkultuře (kde vydírání a ovlivňování svědků nepochybně není výjimečné) jsou již z principu důkazním prostředkem vyznačujícím se nízkou důvěryhodností. To samozřejmě neznamená, že by byly nevýznamné, je ovšem třeba takové důkazy zvýšenou měrou prověřovat právě z hlediska jejich pravdivosti, což si vyžaduje jejich přesné podrobné zachycení včetně širších okolností předcházejících samotnému incidentu, jakož okolností po něm následujících.

Konečně se krajský soud zabýval i vzájemným nepoměrem kázeňských trestů uložených žalobci a vězni A. B., kdy žalobce, který byl uznán vinným jen verbálním napadením, inkasoval trest dvojnásobný oproti trestu vězně, který jej fyzicky napadl. Byť se dle přesvědčení stěžovatele lišil rozsah polehčujících a přitěžujících okolností u obou účastníků incidentu, v dané situaci se při komparaci výše trestů krajskému soudu jeví sankce uložená žalobci jako překvapivě přísná a kolidující se základními zásadami správního řízení. V tomto směru krajský soud podotkl, že si nedělá iluze o úrovni verbální komunikace mezi vězni, která se mírou slušnosti nepochybně dosti nepříznivě odlišuje od běžných standardů společenské komunikace. Je však otázka, zda stěžovatel stejně přísně trestá veškeré vulgarismy, které vězni ve vzájemné komunikaci dennodenně používají.

III.

Kasační stížnost

Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností z důvodů, jež podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Namítl, že krajský soud konstatoval existenci závažných procesních vad v daném řízení, aniž by své rozhodnutí věrohodně provázal se skutkovým stavem. Krajský soud svoje úvahy podle stěžovatele jednostranně staví na tvrzeních žalobce, a to bez opory v dalších důkazech

a v míře rozumně přijatelného zjištění skutkového stavu provázející dotčené řízení. Za tohoto stavu věci krajský soud dochází k závěru, který s ohledem na zjištěný skutkový stav odporuje pravidlům formální logiky a stěžovatel ho proto ve svém důsledku považuje za nezákonný. Skutečnosti uváděné žalobcem se nezakládají na pravdě, když v kázeňském řízení žalobce nenavrhol doplnění dokazování o svědecké výpovědi Mgr. K. a konkrétních odsouzených. Krajský soud však uvěřil tvrzením žalobce, aniž by v rámci dokazování cítil potřebu vyslyšet žalobcem navržené svědky, jejichž výpověď by dle stěžovatele mohla být významná v širších souvislostech pro posouzení i dalších tvrzení žalobce, které krajský soud přijal za pravdivá a dovodil z nich své závěry. Skutečnost, že žalobce byl sám napaden odsouzeným A. B., nebyla ze strany stěžovatele zpochybňována a odsouzený B. byl za své jednání kázeňsky potrestán. Tato skutečnost však nic nemění na tom, že i sám žalobce spáchal kázeňský přestupek.

K názoru krajského soudu o nutnosti provedení důkazu kamerovým záznamem stěžovatel namítl, že provozování kamerového systému s následným zpracováním osobních údajů je možné pouze za podmínek stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dál jen „zákon o ochraně osobních údajů“). Ve smyslu § 18 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů oznamovací povinnost dle § 16 téhož zákona (oznámění a za souhlasu Úřadu pro ochranu osobních údajů zapsání do příslušného registru) se nevztahuje na zpracování osobních údajů, které správci ukládá jiný zákon nebo je takových osobních údajů potřeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících z jiného zákona. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění účinném do 31. 8. 2013 (dále jen „zákon o Vězeňské službě“), nezakotvoval oprávnění stěžovatele pořizovat zvukové, obrazové či jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech a prostorách jím spravovaných a střežených. Teprve zákonem č. 157/2013 Sb. byl nově do zákona o Vězeňské službě doplněn § 21a, který pořizování obrazových a zvukových záznamů umožňuje. Stěžovatel přitom nebyl do doby nabytí účinnosti tohoto ustanovení jako správce osobních údajů zapsán ani do „registru“ vedeného Úřadem pro ochranu osobních údajů ve smyslu ust. § 16 odst. 3 zákona o ochraně osobních údajů. S přihlédnutím k uvedeným skutečnostem pak do 31. 8. 2013, tedy do nabytí účinnosti zákona č. 157/2013 Sb., kamerové záznamy nebyly považovány za řádný důkazní prostředek, jelikož byly ze strany stěžovatele pochybnosti o jejich legálnosti, a proto nebyly v kázeňských řízeních využívány. Do zmíněné doby kamerový systém věznice sloužil především k zajištění bezpečnosti ve věznici, tedy k monitorování a eliminaci narušení statických stavebně technických zabezpečovacích prvků. K faktické schopnosti kamerového systému předmětný konflikt zachytit, stěžovatel uvedl, že schopnost kamer snímat prostor za statickými stavebně technickými zabezpečovacími prvky (např. vstupními klatry na oddíly) je snížena právě tím, že tyto prostory jsou snímány přes tyto prvky, na které je zorné pole kamer zaměřeno. Rovněž z tohoto důvodu je tedy využití kamerového záznamu problematické. V neposlední řadě pak nelze dle stěžovatele pominout, že kázeňský přestupek žalobce spočíval v porušení zásad slušného jednání, žalobce se přestupku dopustil verbálně, ale kamerový systém zvuk nesnímá, takže by takový záznam nemohl vyloučit ani potvrdit, zda se žalobce uvedeného jednání, v němž je spatřován kázeňský přestupek, dopustil. Dále stěžovatel namítl, že ani v tomto případě nelze pominout, že žalobce v průběhu kázeňského řízení a projednávání stížnosti proti uloženému trestu takový důkazní prostředek nenavrhol.

Stěžovatel také namítl, že krajský soud na jedné straně (viz odůvodnění napadeného rozsudku na str. 6, poslední odstavec) připouští, že je možné, aby svoji obhajobu obviněný diktoval do protokolu. Na druhé straně skutečnost, že „text vyjádření, resp. stížnosti“ byly zapsány protokolárně a odlišným rukopisem (což ani jinak být nemohlo, jelikož vyjádření a stížnost sepisovaly dvě osoby) pokládá krajský soud za argument, který dokládá žalobcova tvrzení, že neměl možnost se řádně hájit. Dle stěžovatele je třeba uvést, že žalobce souhlasil s tím, aby jeho vyjádření bylo pořízeno formou protokolárního zápisu; ostatně jej také podepsal.

pokračování

Zaprotokolovanou obhajobu či důvody stížnosti přitom podepsat nemusel, případně mohl do protokolu napsat, že nesouhlasí s jeho zněním. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by žalobce tvrdil, že předmětné písemnosti podepsal pod nátlakem, a ani krajský soud nic takového nedovozuje. Krajský soud totiž tvrzení žalobce, „*že mu nebyla dána možnost se písemně vyjádřit ke kázeňskému přestupku a že mohl pouze podepsat doklad o řešení*“ přijal jako fakt, bez potřeby tvrzenou skutečnost jakkoli ověřit.

Krajský soud považuje výpovědi odsouzených vězňů v roli svědků za méně důvěryhodné a vyčítá stěžovateli, že uvěřil jejich svědeckým výpovědím; na druhé straně žalobci v řízení před soudem přiznává jakési výsadní postavení vyčleňující ho z jím vyslovené charakteristiky osob ve výkonu trestu a tvrzením žalobce věří natolik, že nepovažuje za potřebné je prověřovat. Žalobci byla ponechána po celé kázeňské řízení možnost hájit se formou, jakou uzná za vhodnou, včetně toho, že měl možnost řádné formulace stížnosti, a to jak vlastním vyjádřením či nadiktováním výpovědi do protokolu. Stěžovateli rovněž není zřejmé, jakým způsobem by mohl žalobci bránit, či mu odebrat nebo omezit možnost uplatnění práva na řádnou formulaci podané stížnosti a ani krajský soud v tomto směru ničeho bližšího neuvádí. Závěr přijatý krajským soudem je proto postavený pouze na tvrzení žalobce a v řízení nebyl proveden jediný důkaz, který by jeho tvrzení podporoval.

Dle § 52 odst. 1 zákona o výkonu trestu má odsouzený právo do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podat stížnost. Podle ustanovení § 52 odst. 3 citovaného zákona má být o podané stížnosti rozhodnuto do 5 pracovních dnů. Zákon nestanoví povinnost orgánu rozhodujícího o stížnosti vyčkat uplynutí celé lhůty dle § 52 odst. 1 zákona, pokud si odsouzený podá stížnost ve lhůtě před jejím celým uplynutím. Naopak, vyčkávání na uplynutí celé lhůty by krátilo lhůtu dle § 52 odst. 3 zákona o výkonu trestu, v němž zákon stanovuje, že lhůta, ve které je třeba o stížnosti rozhodnout, se počítá ode dne podání stížnosti. Stěžovatel však považuje za podstatné, že žalobce, byť podal stížnost hned při vyhlášení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, v následujících třech dnech (tedy ve dnech plynutí stížnostní lhůty) nikterak nedoplnil text stížnosti, zejména neuvedl návrhy důkazů prokazujících jeho nevinu a neuvedl ani žádné další skutečnosti, které by měly souvislost s jeho jednáním, v němž je spatřováno spáchání shora uvedeného kázeňského přestupku.

K úvaze krajského soudu nad nepoměrem trestů uložených žalobci a A. B. stěžovatel uvedl, že ji krajský soud předkládá, aniž by zhodnotil všechny okolnosti, které k zmíněným kázeňským rozhodnutím vedly, např. dosavadní průběh výkonu trestu zmiňovaných aktérů, jejich chování, plnění základních povinností a respektování zákonných norem, jakož i další okolnosti, které předmětnému jednání předcházely. Podle stěžovatele je třeba konstatovat, že obě kázeňská řízení se jmenovanými proběhla v souladu s právními předpisy a uložení kázeňských trestů bylo zcela v kompetenci konkrétních zaměstnanců, kteří tato řízení vedli.

Míru slušnosti ve společnosti obecně či v komunikaci vězněných osob nelze podle stěžovatele použít jako omluvu pro to, že žalobce porušil zásady slušného jednání ve smyslu § 28 odst. 1 zákona o výkonu trestu. Negativními trendy ve vzájemné komunikaci mezi vězněnými osobami nelze omlouvat jednání žalobce, které je třeba považovat za porušení základních povinností osoby ve výkonu trestu.

Závěrem stěžovatel cítil potřebu uvést, že odůvodnění rozsudku krajského soudu obsahuje lživá tvrzení, která znevažují osobnosti konkrétních zaměstnanců Vězeňské služby ČR a plnění jejich pracovních, resp. služebních povinností. Stěžovatel taková tvrzení žalobce vnímá jako snahu žalobce diskreditovat a znevážit konkrétní zaměstnance Vězeňské služby ČR, jakož i Vězeňskou službu ČR jako instituci, přičemž krajský soud takové výroky zaznamenal do odůvodnění rozsudku, aniž by je jakkoli vyhodnotil a komentoval. V kontextu s rozhodnutím krajského soudu ve věci samé tak může vzniknout dojem, že krajský soud se s tvrzeními žalobce ztotožňuje a přijímá je za pravdivá. Stěžovatel si proto klade otázku, zda bylo nezbytné takto

doslovně tvrzení žalobce zaznamenat, aniž by se s nimi krajský soud v rámci svého odůvodnění argumentačně vypořádal.

S ohledem na vše výše uvedené proto stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

Vyjádření žalobce

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na znění napadeného rozsudku a nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, č. 341/2010 Sb. (N 204/58 SbNU 809; rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na nalus.usoud.cz), z nichž plyne, že kázeňské tresty v podobě umístění do uzavřeného oddělení musejí být považovány za trestní obvinění ve smyslu článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“)¹. V důsledku toho musí kázeňské tresty odpovídat parametrům stanoveným v čl. 6 odst. 3 Úmluvy a judikatuře Evropského soudu pro lidská práva. Stěžovatel měl tedy postupovat a jednat jako v případě každého jiného trestního obvinění.

Po každém obvinění musí podle žalobce následovat prověřování faktů a zvláště obhajoby a pak proběhnout samotné řízení, kde se námitky a důkazy obhajoby vyvrací, vylučují nebo jinak popírají. Především musí být logicky zdůvodněno, proč je obvinění pravdivé a jakým způsobem je potvrzováno. Při rozhodování o vině žalobce nebyly důkazy logicky zhodnoceny; jeho údajnou vinu potvrzovaly tři svědecké výpovědi. Odsouzení B. a S. však žalobce napadli, proto je dle jeho názoru přirozené, že svou vinu popírali a jejich výpovědi byly jednostranné, zaujaté a v rozporu s jeho tvrzením. Jde-li o výpověď odsouzeného K., ten měl dle žalobce z odsouzených ve věznici takový strach, že se bál nahlásit i vykradení své skřínky. Není tedy divu, že S. a J., kteří po konfliktu se žalobcem zůstali na oddíle, donutili K. vypovídat tak, jak potřebovali. Svědectví K. proto podle žalobce rovněž nemohlo být pravdivé.

Zákonem podložené důvody, které užití kamerového záznamu jako důkazu zakazují, byly předloženy až v kasační stížnosti. Těmito důvody se zaměstnanci stěžovatele dle názoru žalobce neřídili a nic podobného nenamítali ani ve vyjádření k správní žalobě. I když jsou záznamy z kamer nekvalitní, k závěru, co se dělo a kdo byl agresor, by dle názoru žalobce stačily.

Závěrem žalobce uvedl, že mu stěžovatel nezákonným kázeňským trestem a nepravdivým posudkem znemožnil podání žádosti o podmíněné propuštění, s čímž se potýká až do dnešní doby. Nesouhlasí s kasační stížností a s důvody, které stěžovatel uvedl.

V.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Stěžovatel se kasační stížností podanou ve stanovené lhůtě (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhal přezkumu rozhodnutí krajského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), jeho kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a jedná za něj zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatňoval. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není

¹ Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o vyhlášení Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

pokračování

důvodná, přestože je třeba některým kasačním námitkám stěžovatele přisvědčit, rozsudek krajského soudu však z hlediska zákonnosti ob stojí.

Předně je nutno říci, že rozhodně nelze považovat za nezákonný postup, kdy krajský soud ve svém rozhodnutí věnuje prostor obsahu žalobních námitek, které jsou přezkoumávány soudem ve správním soudnictví. V této souvislosti je nutno také připomenout, že podle § 157 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce. Reprodukovoval-li tedy krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku žalobní námitky žalobce a jeho popis skutkového děje včetně jmen žalobcem uváděných, postupoval v souladu s citovaným zákonným ustanovením. Zdejší soud sice do jisté míry chápe subjektivní pocity stěžovatele (jeho pracovníků), je však třeba uvést, že vymezení předmětu sporu žalobou včetně uplatněných výtek (žalobních námitek) k postupu správních orgánů (jejich pracovníků) je věcí žalobce, který je „pánem sporu“. Lze si přitom s ohledem na povahu věci jen stěží představit, že by v jakékoli věci žalobce podával správní žalobu, aniž by vytykal nesprávný postup či posouzení věci správními orgány, resp. jejich pracovníky.

Je však třeba přisvědčit kasační námitce stěžovatele, která se týká závěru krajského soudu o „potlačení“ skutečného obsahu stížnostní argumentace žalobce stěžovatelem, neboť sama skutečnost, že obrana žalobce je ve správním spise zachycena na dvou místech odlišným písmem, bez dalšího nijak nedokazuje ani nepřispívá k objasnění obsahu argumentace předestřené žalobcem v kázeňském řízení. Z protokolu o podané stížnosti přitom plyne, že nebyl psán žalobcem, nýbrž zaměstnanci stěžovatele. Na tomto postupu Nejvyšší správní soud neshledává nic nezákonného; argumentaci krajského soudu je v této části proto třeba odmítnout.

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani se závěrem krajského soudu, že písemné zachycení stížnosti žalobce vzbuzuje opodstatněné pochybnosti, zda zaměstnanci stěžovatele do protokolu zaznamenali skutečnou podstatu tvrzení žalobce. Tyto pochybnosti nelze dovodit jen z rozsahu podání, která žalobce pravidelně vyhotovuje v jiných správních či soudních řízeních. Tento závěr krajského soudu nemá oporu ani v jiných konkrétních skutečnostech, které by vyplývaly z obsahu správního spisu či dokazování. V této souvislosti je současně třeba uvést, že žalobci nic nebránilo se k věci vyjádřit i mimo protokol písemným podáním.

Rovněž ve věci přestupku platí, že správní soud může napadené rozhodnutí přezkoumat pouze v rozsahu žalobních námitek (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Procesní pochybení stran neuplynutí třídní lhůty k podání stížnosti žalobce v žalobě nenamítal, krajský soud nadto toto procesní pochybení stěžovatele konstatoval pouze nad rámec svých rozhodovacích důvodů. Kasační námitka v tomto směru vznesená stěžovatelem se tedy mívá nosnými důvody rozsudku krajského soudu a již z tohoto důvodu jí nelze přisvědčit.

Nelze dále přisvědčit námitce stěžovatele, že žalobce v řízení před správními orgány k důkazu nenavrhol provedení svědeckých výpovědí a kamerového záznamu. S touto námitkou souvisí i sporná otázka, zda stěžovatel rozhodující o stížnosti měl i bez důkazních návrhů přistoupit k prověření svědeckých výpovědí a provedení důkazů, které mohly osvětlit běh předmětných událostí, mj. právě kamerovým systémem zaznamenávajícím místo, na kterém mělo dojít k projednávanému skutku.

V této souvislosti je vhodné zdůraznit, že rozhodování o některých kázeňských přestupcích, u nichž sankce za ně ukládané představují významný zásah do základních práv a svobod odsouzených nad rámec taxativně zákonem o výkonu trestu vypočtených omezení, je třeba zpravidla považovat za trestní obvinění ve smyslu čl. 6 Úmluvy (v podrobnostech viz náleží Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08), což platí i v případě nyní

projednávaného přestupku, kdy jako trest přichází v úvahu umístění do uzavřeného oddělení. V těchto případech je třeba připomenout, že je povinností orgánu rozhodujícího o přestupku důkladně z úřední povinnosti zjistit skutkový stav, přičemž pro něj platí zásada vyšetřovací (vyhledávací). V tomto směru je možné poukázat zejména na § 60 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „řád výkonu trestu“), dle něhož je povinností rozhodujícího orgánu přezkoumat, zda je prokázáno, že se skutek, ve kterém je spatřován kázeňský přestupek, stal, zda jej spáchal odsouzený, zda tento skutek je kázeňským přestupkem, jakož i další významné okolnosti.

Stěžovatel tedy nebyl vázán důkazními návrhy učiněnými žalobcem, přičemž v napadeném rozhodnutí k námitkám žalobce jen zopakoval obsah prvostupňového rozhodnutí a k meritu věci neuvedl žádné nové skutečnosti. O vině žalobce bylo přitom rozhodováno na základě dvou svědeckých výpovědí, z nichž jedna byla podána osobou, jež byla žalobcem dle znění obvinění napadena, a druhá M. K., jehož důvěryhodnost byla zpochybněna tvrzením žalobce o vztazích ve vězeňské struktuře.

K rozsahu a způsobu zjišťování podkladů pro rozhodnutí správními orgány lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 As 2/2005 - 62, publ. pod č. 847/2006 Sb.NSS, ve kterém zdejší soud zaujal ve vztahu k řízení přestupkovému následující stanovisko: *„Není sporu o tom, že je právem správního orgánu, který vede řízení o přestupku, vlastní úvahou dospět k rozhodnutí, které důkazy provede a které naopak označí v dané situaci za nadbytečné a návrhu na jejich provedení nevyhoví (§ 32 odst. 2 s. ř.). Toto jeho oprávnění vychází kromě jeho vrchnostenského postavení spojeného s pravomocí vůči subjektům podřízeným jeho autoritě, svěřenou mu zákonem, a inkvizičního (vyšetřovacího) principu, na němž je přestupkové řízení založeno, také ze základních zásad správního řízení, jako je zásada procesní ekonomie (hospodárnosti řízení, § 3 odst. 3 s. ř.) a zásada dokazování jen v rozsahu potřebném pro vydání rozhodnutí. Rozhodně však nelze toto právo chápat jako absolutní. Jeho realizace nesmí být překážkou uplatnění základních záruk osob čelících určitému obvinění trestní povahy v širším slova smyslu, garantovaných normami nejvyšší právní síly. Soubor těchto záruk lze souhrnně nazvat právem na spravedlivý proces.“*

V této souvislosti je však zapotřebí podrobněji se zabývat námitkou stěžovatele, že kamerové záznamy nebylo v dané době možno využít, neboť jejich použití zákon nedovoloval a nadto pouze monitorovaly statické bezpečnostní stavebně technické prvky.

V nyní projednávané věci se jedná o otázku možnosti použití kamerového záznamu odsouzených pořízeného věznicí v řízení o kázeňském přestupku a opření vlastních rozhodovacích důvodů o z něj získaných poznatků, přičemž žalobce v žalobě stěžovateli vytkl, že předmětný kamerový záznam při rozhodování o jeho kázeňském přestupku k důkazu neprovedl a nevyhodnotil.

V době spáchání předmětného skutku, tj. dne 14. 11. 2012, zákon o Vězeňské službě výslovně neupravoval oprávnění Vězeňské služby pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech a prostorách jí spravovaných a střežených. Ustanovení § 21a zákona o Vězeňské službě toto právo výslovně zakotvilo až s účinností od 1. 9. 2013, a to v návaznosti na doporučení veřejného ochránce práv a zmocněnkyně vlády pro lidská práva, kdy bylo doplněno toto výslovné zmocnění pro Vězeňskou službu používat zařízení umožňující pořizovat zvukové a obrazové záznamy v prostorách spravovaných Vězeňskou službou a v prostorách přilehlých (v současné praxi jde o běžně užívané kamerové systémy). Používání těchto zařízení Vězeňskou službou v rámci plnění jejích úkolů je legitimní a slouží k ochraně zdraví a majetku (obdobné ustanovení je obsaženo v § 62 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů) [viz Poslanecká sněmovna PČR; vláda ČR K Čl. I. Důvodová zpráva k zákonu č. 157/2013 Sb., změna zákona

pokračování

o Vězeňské službě a justiční stráži ČR [Systém ASPI] PSP - Poslanecká sněmovna Parlamentu [cit. 2015-2-10] ASPI_ID LIT44748CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.]

Z výše uvedeného tedy plyne, že lze stěžovateli částečně přisvědčit v tom, že předmětné kamerové záznamy nebylo v dané době možné využít *proti* žalobci, neboť k takovému použití nebylo dáno zákonné zmocnění.

V této souvislosti je však třeba na druhou stranu zdůraznit, že smyslem zákazu použití „*nezákonného důkazu*“ spočívajícího v kamerovém záznamu pořízeném stěžovatelem bez zákonného zmocnění je mimo jiné ochrana práv obviněného z kázeňského přestupku. Obsahovali tedy takový záznam právě skutečnosti, které svědčí ve prospěch obviněného, který se jich sám dovolává, bylo by jeho odmítnutí absurdní. V tomto směru je nadto možno přiměřeně odkázat i na nedávný náleží Ústavního soudu ze dne 9. 12. 2014, sp. zn. II. ÚS 1774/14, v němž tento soud uvedl následující: „*Zcela odlišně je však třeba posuzovat případy, kdy je tajné pořízení audiozáznamu rozhovoru součástí obrany oběti trestného činu proti pachateli nebo jde-li o způsob dosažení právní ochrany pro výrazně slabší stranu významného občanskoprávního a zejména pracovněprávního sporu. Zásah do práva na soukromí osoby, jejíž mluvený projev je zaznamenán, je zde plně ospravedlnitelný zájmem na ochraně slabší strany právního vztahu, již brozí závažná újma (včetně např. ztráty zaměstnání). Opatření jediného nebo klíčového důkazu touto cestou je analogické k jednání za podmínek krajní nouze či dovolené svépomoci.*“ I když byly tyto závěry vyřčeny v kontextu práva pracovního, lze je do jisté míry akceptovat i v nynějším řízení, kdy kamerový záznam může sloužit jako obrana žalobce před případným nespravedlivým odsouzením za kázeňský přestupek. Poukázat je dále nutné také na znění § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu, dle kterého může být kázeňský trest uložen jen, pokud byly náležitě objasněny okolnosti spáchání kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. K tomu pak mělo v souladu s vyšetřovací zásadou směřovat i případné provádění dalších důkazů.

Na základě výše uvedeného lze proto k otázce použitelnosti kamerového záznamu v projednávané věci shrnout, že mohl být použit ve prospěch žalobce jako obviněného ze spáchání kázeňského přestupku, a to navíc za situace, kdy žalobce v žalobě neprovedení takového důkazu v žalobě vytýká, z čehož lze dovodit jeho souhlas s použitím tohoto kamerového záznamu (§ 12 odst. 1 občanského zákoníku z roku 1964, resp. § 84 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Nelze opomenout ani skutečnost, že důkazní prostředek, který obviněný k prokázání svého tvrzení označil, není třeba provést zásadně jen tehdy, jestliže nepochybně nemohou být jeho prostřednictvím rozhodné skutečnosti prokázány (např. proto, že označený důkazní prostředek se týká jiných skutečností, než byly obviněným z přestupku tvrzeny, že se týká skutečností pro věc bezvýznamných apod.).

V případě předmětného kamerového záznamu však o takový zcela zjevně irelevantní důkazní prostředek přes námítky stěžovatele nejde. S ohledem na obhajobu žalobce totiž nejde jen o zachycení verbálního projevu žalobce. Pronesené vulgarity ostatně žalobce ani přímo nepopírá, svou obhajobu staví na tom, že byl sám napaden, což dle názoru zdejšího soudu není pro posouzení přestupku a jeho závažnosti zcela bezvýznamné s ohledem na uložení předmětného druhu trestu a jeho výše. Nelze vyloučit, že předmětný kamerový záznam alespoň částečně, byť bez zvuku, zachytil průběh předmětného incidentu a že by případně mohl verzi předkládanou žalobcem podpořit. S ohledem na skutečnosti popsané stěžovatelem v kasační stížnosti (problematičnost zachycení incidentu s ohledem na statické bezpečnostní stavebně technické prvky) to sice zaručit nelze, avšak skutečnosti zjištěné z tohoto důkazního prostředku (popřípadě včetně negativního zjištění, že kamerový záznam průběh incidentu vůbec nezachycuje) lze logicky hodnotit až po jeho provedení k důkazu. Ostatně sám stěžovatel v kasační stížnosti ani netvrdí, že by kamerový záznam nezachycoval nic, ale pouze, že skutečnosti na záznamu mohou být „*problematické*“. Jinými slovy řečeno platí, že skutečnosti

z důkazního prostředku zjištěné lze zjistit a vyhodnotit teprve po provedení tohoto důkazního prostředku k důkazu.

Ve vztahu k otázce zjištěného skutkového stavu a provedených důkazů tedy Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel neúplně zjistil skutkový stav, neprovedl všechny v úvahu přicházející důkazy, které nelze považovat za zcela irrelevantní, a v důsledku toho je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a současně skutkový stav, který vzal stěžovatel za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Za situace, kdy žalobce navrhuje k důkazu provedení předmětného kamerového záznamu a v úvahu připadá podle obsahu žaloby i výslech dalších konkrétních svědků (např. v žalobě uvedení odsouzený S., odsouzený J.) postupoval krajský soud správně, jestliže napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud dále neshledává důvodnou ani námitku stěžovatele týkající se úvah krajského soudu ve vztahu k výši uloženého trestu žalobci a druhému aktérovi konfliktu B. Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že komunikuje svoji úvahu, aniž by zhodnotil všechny okolnosti, které ke zmíněným kázeňským rozhodnutím správní orgán vedly, např. dosavadní průběh výkonu trestu zmiňovaných aktérů, jejich chování, plnění základních povinností a respektování základních norem, jakož i další okolnosti, které předmětnému jednání předcházely nebo s ním měly souvislost. Stěžovatel však přehlíží, že krajský soud předmětné okolnosti ani hodnotit nemohl, neboť z obsahu správního spisu nevyplývají a především je nehodnotily ani správní orgány ve svých rozhodnutích, když v rozhodnutí o uložení kázeňského trestu ze dne 15. 11. 2012 se správní orgán omezil jen na obecné konstatování, že při rozhodování o typu a výši kázeňského trestu přihlédl k závažnosti přestupku, když se jednalo o verbální napadení dvou osob a k faktu, že žalobce byl již kázeňsky trestán. V napadeném rozhodnutí pak stěžovatel pouze zcela obecně uvedl, že uložený kázeňský trest je úměrný závažnosti spáchaného přestupku a je v souladu s účelem výkonu trestu. Za dané situace se tedy odůvodnění rozhodnutí správních orgánů jeví vzhledem k okolnostem případu jako nedostačující, a to zejména s ohledem na typovou závažnost kázeňského přestupku a druh a výši uloženého trestu, který patří mezi nejprísnejší tresty uvedené v zákoně o výkonu trestu. V této souvislosti není zcela bez významu ani určitá disproporce mezi trestem uloženým žalobci a A. B., kterému byl za úder do hlavy žalobce uložen výrazně mírnější trest než žalobci. Není tedy zřejmé, z jakých konkrétních důvodů bylo přistoupeno k uložení takto přísného trestu, když se stěžovatel nezmiňuje ani o charakteru přestupku dříve spáchaného žalobcem a v tomto směru je tedy rozhodnutí stěžovatele nepřezkoumatelné.

Kasační soud nemá jakýchkoli pochyb o nutnosti dodržování kázně ve věznicích včetně zásad slušného jednání včetně verbálních projevů. Druh a výměra uloženého trestu však musí být dostatečně konkrétně odůvodněna z hlediska kritérií stanovených v § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu, resp. § 58 odst. 5 řádu výkonu trestu, tj. zejména s ohledem na závažnost kázeňského přestupku, okolnosti, za kterých byl spáchán a dosavadní chování odsouzeného. Tyto obsahové náležitosti však napadené rozhodnutí stěžovatele nesplňuje.

VI.

Závěr a náklady řízení

Nejvyšší správní soud uzavírá, že po výše uvedené korekci závěrů krajského soudu rozsudek napadený kasační stížností z hlediska zákonnosti ob stojí. Stěžovatel s ohledem na v žalobě vznesené důkazní návrhy, které je třeba s ohledem na zásadu plné jurisdikce zohlednit, nedostatečně zjistil skutkový stav věci a současně i přes minimální požadavky na rozhodnutí o kázeňském přestupku je rozhodnutí stěžovatele nepřezkoumatelné pro

pokračování

nedostatek důvodů, což je vada, k níž musí soud přihlídnout i z úřední povinnosti. Přestože tedy zdejší soud závěry krajského soudu výše uvedeným způsobem korigoval a některým nepřisvědčil, jsou zde dány důvody vedoucí ke zrušení napadeného rozhodnutí stěžovatele.

Kasační stížnost stěžovatele tedy není důvodná, proto ji zdejší soud zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel úspěch neměl a žalobci dle obsahu spisového materiálu žádné náklady nevznikly, takže mu jejich náhradu soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 20. února 2015

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu